

UN CAZ INEDIT DE SPIONAJ ROMÂNESC ÎN ITALIA (1955-1957): TEODOR VERCHE, ATAȘATUL DE PRESĂ DE LA AMBASADA ROMÂNIEI PE LÂNGĂ QUIRINALE

Veronica Turcuș*, Alexandru Ioan Heltianu**

Abstract: *Based on valuable documents discovered in the Archive of the Ministry of the External Affairs of Italy the authors present the details of an interesting case of espionage in Italy in the 50's. The subject of this case is the press officer of Romania at Rome, Teodor Verche. His activity was focused on gathering information from politics, military and economic areas, within other intelligence services located in Rome such as those from the USA or USSR. In this action were involved many subjects: diplomats, journalists, Italian citizens, Romanians, Soviets, Americans and from Vatican, who act in a very sensitive and difficult period of the international relationship in the European context*

Keywords: Romania, Italy, diplomacy, press, espionage

Este un truism faptul că la începutul anilor '50 ai secolului XX raporturile la nivel continental erau deja formate potrivit celebrei sintagme a Cortinei de fier. Depinde de cine era spectator și de cine era mașinist pentru manevrarea cortinei. România, în plin lagăr sovietic, în contextul unui stalinism deșănțat care tindea să atingă limitele superioare ale aberantului cult al personalității, cu consecințe nu doar interne cât mai ales externe, a fost obligată să dezvolte o politică externă derivată din indicațiile și comandamentele Moscovei. Practic, orice inițiativă de politică internațională era supusă placet-ului comisarilor sovietici, iar aparatul birocratic ministerial era înțesat de oameni fideli Moscovei sau de executanți fără coloană vertebrală. Desigur, vorbim aici de mandatele la Externe ale Anei Pauker¹ și Simion Bughici².

* Cercetător științific II dr., Institutul de Istorie „George Barițiu” Cluj-Napoca al Academiei Române; e-mail: vturcus@yahoo.it

** Masterand, Facultatea de Studii Europene a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; e-mail: alex.heltianu@gmail.com

¹ Anna Pauker (născută Hanna Rabinsohn, 13 februarie 1893 – d. 3 iunie 1960) a fost o militantă activistă și fruntașă comunistă evreică, după Al Doilea Război Mondial lideră a grupării promoscovite („Pauker”) care a controlat până în 1952 Partidul Comunist Român, vice-prim-ministru și ministru de Externe al României. Este o figură copleșitoare, în sens negativ, ce doar invocată sugerează întregul efort de destrucție a politicii genuin românesc și subordonarea destinului țării ideocrației staliniste.

² Simion Bughici (n. 25 decembrie 1914 – d. 1 februarie 1997) a fost un politician și diplomat comunist român, de origine evreu, originar din Basarabia, fost ministru de Externe al României între 1952-1955. În anul 1933 a devenit membru al Partidului Comunist din România. Supraviețuitor al lagărului de concentrare de la Vapniarka, în Transnistria, unde a fost transferat după o detenție anterioară în România pentru activități comuniste. În perioada când Ana Pauker era ministru de Externe al României, Simion Bughici a îndeplinit funcția de ambasador al României la Moscova (în anii 1949-1952). Mai târziu, în 1952, el i-a succedat Anei Pauker în funcția de ministru de Externe între iulie 1952 – octombrie 1955. În anul 1961 era adjunct la Direcția Economică a CC a PMR.

Din această perspectivă, nu se putea vorbi de o politică externă a Republicii Populare Române, ci mai degrabă de o politică de adaptare la soluțiile de relații internaționale impuse de concertul Internaționalei Socialiste, cu respectarea comandamentelor politice, economice și ideologice ale URSS.

Dincolo de raporturile tensionate și fracturate cu Occidentul liberal și discontinuu anticomunist, lagărul sovietic avea o rațiune în plus pentru a se raporta într-o dinamică extrem de negativă și tragică la Italia. Aparținătoare democrațiilor liberale, cu o puternică vigoare antifascistă în primii ani de după terminarea celui de Al Doilea Război Mondial, Italia avea caracteristica de a conține în țesutul său geografic și Statul Cetății Vaticanului, structura teritorială pe care se sprijinea Sfântul Scaun. Dacă principala grijă a serviciilor de spionaj sovietice și a celor din lagărul sovietic era de a contracara spionajul clasic de difuziune și administrație statală de tip anglo-american, problema cea mai des reclamată de KGB și serviciile conexe din țările satelit era cea a imposibilității gestiunii raporturilor pe care sacerdoții romano- și greco-catolici le întrețineau cu Sfântul Scaun și erau pecetluite de confidențialitatea sacramentară. Din aceste motive, având în atenție și puternicele inflexiuni democrat creștine ale politicului italian de după război, precum și decizia publică a papei Pius al XII-lea de a-i excomunica pe comuniști la 1 iulie 1949, raporturile blocului comunist de hegemonie sovietică au fost mult mai accentuat deteriorate decât cu alte state din blocul țărilor cu democrație liberală consolidată sau al dictaturilor occidentale (dictaturile salazariană, franchistă).

Ținând cont de elementele sus menționate trebuie să constatăm că după o perioadă de armistițiu în prelungirea proclamării Republicii Populare Române la 30 decembrie 1947, necesară pentru a atenua efectele diplomatice eventuale în raporturile cu terții și pentru consolidarea deciziilor Conferinței de Pace de la Paris, România, prin administrația sa politică de constituție ideatică ateistă și bolșevică, a început să demonstreze o răceală diplomatică față de Italia, la pachet cu ruperea relațiilor diplomatice cu Sfântul Scaun³.

Elementele cadru ale deteriorării relațiilor bilaterale pot fi urmărite în paralel atât la București, cât și la Roma. Iar ele (elementele) au conotații materiale pe care România nu le avea cu terții (eventual cu Franța, dar în mai mică măsură decât cu Italia). Este vorba, în primul rând, de soarta și accesul la proprietățile românești situate la Roma (Accademia di Romania) și Veneția (Casa Iorga)⁴. Aceste obiective

³ Sfântul Scaun (latină *Sancta Sedes*) este un subiect de drept internațional public, care reprezintă Biserica Catolică în relațiile cu statele. Uneori este cunoscut și sub denumirea de *Scaun Apostolic*, dar denumirea aceasta aparține oricărui Scaun stabilit de un apostol, în special celor trei originare (Roma, Alexandria, Antiochia), iar în Europa este denumirea arhiepiscopiei de Mainz.

⁴ Veronica Turcuș, Mihai Bărbulescu, Iulian Damian, *Accademia di Romania în Roma 1922-2012*, Roma, 2013, p. 116-123.

vor fi principalele ținte ale diplomației și spionajului românesc în Italia între anii 1948-1955 și vor avea drept consecință, în țara noastră, procesul împotriva „spionilor Vaticanului”, circumstanță în care, pe lângă catolicii cetățeni români, vor fi încarcerati și cetățeni italieni, printre care și Eraldo Pintori, funcționar la Institutul Italian de Cultură din București, sau părintele Clemente Gatti, iar în Italia cazul de spionaj Dumitru Dobre, șoferul Legației române la Roma, arestat pentru spionaj de autoritățile italiene. Negocierile dure dintre autoritățile comuniste române și cele italiene au avut ca rezultat eliberarea lui Pintori și Dobre și astfel s-a pus capăt unei tensiuni bilaterale multianuale. Dar „armistițiul” a durat foarte puțin. De-abia încetase scandalul de spionaj Eraldo Pintori–Dumitru Dobre că izbucnește un alt caz de spionaj în capitala Italiei ce-l are drept protagonist pe un cetățean și diplomat român – Teodor Verche.

Dacă în cazul lui Dobre eram la limita sensibilă a unui caz real/caz fabricat, corelat cu o epopee a eliberării cetățenilor italieni deținuți în România, în cazul ce-l vom trata mai jos par a fi întrunite elementele constitutive ale unui adevărat și clasic caz de spionaj politic și militar.

În anii '50, serviciile secrete ale României comuniste suferiseră după cazul Dobre în relație cu intensitatea legăturilor cu agenții din Italia (cei care acceptaseră să lucreze cu noua Securitate), având de cele mai multe ori la dispoziție informații eronate, culese din surse puțin credibile, sau secundare și terțiare ca importanță. În schimb, orice cetățean peninsular care rezida în România era privit ca potențial dușman, fiind atent monitorizat în succesiunea afacerii Eraldo Pintori, dar și a reprimării Bisericii Catolice.

Cazul Dobre, fabricat sau nu, atrăsese atenția asupra României și în general asupra capacităților și disponibilităților unei misiuni diplomatice din lagărul sovietic de a oferi suport pentru activitățile informative. Desigur, și rulajul prea mare de personal diplomatic din ambasadele filosovietice, ce nu a încetat după 1955, a determinat serviciile de informații italiene și americane să fie vigilente și să asigure o cât mai strânsă supraveghere a hinterlandului acestor misiuni și a mișcărilor în teritoriul italian a diplomaților. Trebuie să precizăm că pe teritoriul Italiei existau multe zone interzise accesului nonitalienilor, mai ales cele considerate strategice și, de fiecare dată, orice deplasare a unui diplomat într-o zonă adiacentă acestei arii trebuia să fie aprobată de Ministerul de Externe după aprobarea Ministerului de Interne și a serviciilor de informații. Or, pentru a ajunge în aceste zone unde diplomații nu aveau acces, era nevoie de recrutarea unor oportuniști de cetățenie italiană, fie de factură mercantilă (salarizați), fie ideologică (comuniști și socialiști).

Dar tot în acest moment, se precizează tot mai puternic în Italia, ca un răspuns la invazia KGB și a partenerilor din țările filosovietice, o din ce în ce mai accentuată inserție a serviciilor secrete americane, mai cu seamă a CIA, unul dintre personajele legendare ale Agenției Centrale de Informații, James Jesus Angleton, fiind detașat în Italia cam în acest spațiu temporal.

Nu este deloc întâmplător, având în vedere contextul enunțat, că o informare a Ministerului Afacerilor Externe al Italiei, din 23 iulie 1955 (după ce se resorbise cazul Pintori și se reglase situația Accademiei di Romania), deschidea o nouă cutie a Pandorei în relațiile româno-italiene, de data aceasta pe un caz de spionaj clasic cu toate ingredientele: recrutare de agenți, plata în cash a informațiilor, spionarea unor obiective militare. Se vorbea în informarea amintită că „*Andreatini Eustelio Massimo, fiul lui Antonio și al lui Benedetta Manzin, născut la Pela pe 31.07.1928, celibatar, ziarist, rezident la Roma, Valente Romeo, fiul lui Michele și al lui Ines Barbetti, născut la Udine pe 20.12.1925, celibatar, fotoreporter, rezident la Roma, Cecchi Aligi, fiul lui Elio și al lui Domenica Bausi, născut la Florența pe 07.06.19, căsătorit, fotoreporter, rezident la Roma*”, au recunoscut în procesul-verbal de reținere în arest că au participat la săvârșirea infracțiunii de spionaj, că au furnizat informații cu caracter militar atașatului de presă român, Teodor Verche (Verghe în text), despre diverse localități italiene de importanță militară, că au primit de la Verche în repetate rânduri foloase materiale de natură financiară și că au întreținut raporturi de „natură jurnalistică” cu două persoane de origine iugoslavă, deja acreditate în corpul diplomatic iugoslav din Italia.

Documentul cu caracter confidențial care confirmă faptul că România a fost implicată de la începutul anchetei în cazul Verche este o comunicare a consulatului italian de la București, adresată Centralei, prin care se specifică cum anume la 2 august 1955 partea italiană a solicitat părții române ca, după eliberarea lui Pintori să dispună și eliberarea altor cetățeni italieni încarcerați în România, fiind furnizate patru nume: Bellemo, Olivotto, Franzolini și D'Ecclesis. În mod evident partea română a reacționat prin medierea reprezentantului său la Roma, ministrul plenipotențiar Olteanu, care, în schimbul promisiunii că se va interesa de această situație, a cerut ca: a) din momentul în care cetățenii italieni ar fi fost eliberați să se abțină de la a oferi orice fel de declarații sau interviuri privind perioada petrecută în închisoare; b) procesele de spionaj împotriva cetățenilor italieni Ardeatini, Valenta și Cecchi, în care sunt implicați românii Măgura, Dobre (în acest caz era vorba de o formalitate remanentă) și, în ultimul rând, Verche, să se desfășoare cu porțile închise. Practic partea română nu mai nega, precum în cazul Dobre, o eventuală acțiune de spionaj, ci asumând confidențial ancheta pornită de italieni a vrut doar ca procesul să nu fie public pentru a nu evidenția slăbiciunea spionajului românesc și a influența negativ opinia publică italiană filocomunistă. Au fost date asigurări din partea Ministerului de Justiție italian privind faptul că procesul se va desfășura așa cum au solicitat autoritățile române.

Este simptomatică pentru regimul din România această grijă permanentă pentru publicitatea negativă. Aparent această publicitate ar fi fost circumscrisă doar Italiei, dar în Italia fiind localizat cel mai puternic partid comunist din Occident, se considera că presa negativă putea să influențeze conștiința publică, mai ales a tinerei generații.

Se pare însă că afacerea Verche nu a rămas deloc secretă, ci a transpirat în presă. Cotidianul roman „Il Messaggero” a publicat la mai puțin de o lună de la comunicarea privind dorința României de a nu publiciza afacerea de spionaj, pe data de 16 septembrie 1955, un amplu articol despre implicațiile cazului Teodor Verche. Cazul nu era așa simplu precum părea, doar cu o relație univocă italieni-Verche sau biunivocă italieni-Verche-iugoslavi, fiind implicate forțe informative din spectrul mai larg al lagărului sovietic. Acuzația de spionaj împotriva cetățeanului român, potrivit cotidianului roman, avea un caracter pur formal, întrucât atașatul de presă Verche era protejat de imunitatea diplomatică (suntem dincolo de cazul Dobre sau Pintori, care erau doar funcționari în cadrul legațiilor fără imunitate diplomatică).

După arestarea celor trei cetățeni italieni și inculparea lor, întregul proces de întocmire a probatoriului și apoi a rechizitoriului a fost încredințat judecătorului de instrucție Prospero Scardaccione. Acesta, încă din faza instructorie a procesului, l-a acuzat pe atașatul cultural al Ambasadei României de pe lângă Quirinale, Teodor Verche, de fapte de spionaj militar în dauna Italiei. Este bine de precizat că acțiunea penală nu putea fi desfășurată mai departe în fața barierei reprezentate de imunitatea diplomatică, dar pentru lămurirea situației celor trei italieni implicați și decelarea raportului de complicitate întru spionaj, pentru a estima dimensiunea rețelei, ea trebuia finalizată pentru justiția italiană.

Potrivit cotidianului roman, despre existența rețelei de spionaj, condusă de diplomatul român (și pare-se că nu doar el, fiind o conducere multicefală), ar fi aflat serviciul de contraspionaj italian de la un funcționar al Ambasadei Statelor Unite, căruia i s-ar fi adresat Cecchi și Valente pentru a permite arestarea tuturor spionilor care făceau parte din organizație. Acționând astfel, Cecchi și Valente credeau că li se va recunoaște meritul de a fi făcut un serviciu propriei țări. Nu s-a întâmplat întocmai, întrucât carabinierii i-au cercetat în stare de arest, în mod egal. Pentru a evita să rămână victima unei erori judiciare, unul dintre acuzați, Aligi Cecchi, și-a mandatat apărătorul, avocatul Roberto Ranieri, să facă cunoscut, în mod public, „adevărul”. Conform acestuia activitatea de spionaj, de care era învinuit Cecchi, nu avea nicio legătură cu activitatea sa jurnalistică. Din asigurările oferite avocatului de către inculpat, Cecchi a avut ocazia să îi cunoască, în octombrie 1954, când era angajat al agenției americane *International News Service*, în anturajul jurnalistic, pe Eustelio Andreatini și Romeo Valente. Andreatini a arătat că dorește să fie prieten cu Cecchi, astfel încât s-a creat între ei o legătură mai apropiată. Într-o zi determinată, Andreatini i-a propus lui Cecchi să întreprindă împreună o activitate serioasă de a găsi arme pentru a le pune la dispoziția unei țări străine, pare-se Iugoslavia. Cecchi a acceptat, dându-și seama că lua în considerare posibilitatea de a face un serviciu propriei țări, demascând organizația a cărei existență o intuia. Curând însă, înțelesese că propunerea de a colabora la găsirea armelor era, în realitate, o piatră de încercare pentru a testa eventuala sa înclinație de a se lansa în astfel de activități

aventuroase. De fapt, lui Cecchi i s-a propus să colaboreze pentru a furniza informații liderului unei organizații informaționale, din care făcea parte reprezentanța diplomatică română, recte Verche. Odată, potrivit jurnalului roman, Cecchi l-a însoțit pe Andreatini până în fața sediului Ambasadei României și a rămas acolo timp de o jumătate de oră în stradă, așteptând să coboare prietenul care tocmai intrase în sediul reprezentanței românești. De aici, Cecchi înțelesese că avea dovada faptului că activitatea de spionaj propusă nu era o simplă laudă și a vorbit cu Valente, punându-se de acord cu acesta să mențină legăturile deja începute, să încerce să afle cine anume era capul organizației și să mărturisească totul organelor italiene de contraspionaj. Propusese, deci, și obținuse, după ceva timp, de la Andreatini ca și Valente să facă parte din activitatea respectivă. La un moment dat, Valente a plecat în Franța pentru ceva timp și, pe durata absenței sale, Cecchi a reușit să stabilească legătura cu însuși capul organizației de spionaj, adică exact Teodor Verche, atașat cultural al Ambasadei României la Roma, cu sediul la Roma, Lungotevere delle Armi, nr. 23.

Întâlnirile dintre aceștia aveau loc, la o distanță de ceva timp între ele, la diferite ore ale serii și, mai mult, pe străzi mărginașe. Din partea diplomatului, Cecchi și Valente aveau încredințate sarcini de natură militară, privind date și informații legate de bazele navale de la La Spezia și Taranto. Teodor Verche, în cea mai bună tradiție birocratică, le cerea ca, în urma misiunilor lor, să aducă bilete de tren, notele de plată de la restaurant, facturile de la hoteluri și orice ar fi putut să facă dovada efectivei lor plecări în locurile indicate. Având în vedere toate acestea, Cecchi a mers în primul oraș, unde a stat câteva ore, iar Valente în al doilea oraș.

Ca urmare au fost întocmite rapoarte, care potrivit jurnalului roman citează pe avocatul menționat, erau adevărate doar în partea generală, care era străină de misiune, dar false în esență. Astfel, de exemplu, au fost menționate adevăratele nume ale hotelurilor, restaurantelor, cinematografelor, legate de orașul vizitat, cu scopul de a face restul mai verosimil. Restul, care, în schimb, așa cum a precizat ziarul, era alcătuit din fantezie pură și simplă și, în minimă parte, din date de domeniu public, așa cum erau cunoscute și difuzate, prin comunicări oficiale de presă. Într-o seară, Cecchi a fost invitat de către atașatul cultural român să urce într-un automobil Lancia Aurelia. Atașatul s-a așezat lângă el, pe locurile din spate. În față era un șofer care nu a vorbit niciodată și alături de acesta un bărbat (despre care se crede că era atașatul militar sovietic, colonelul Nikiton), care nu s-a întors niciodată cu spatele și care nu a vorbit decât atunci când automobilul a ajuns într-o locație izolată, dincolo de Mattatoio⁵. Cecchi se temea că cei doi ar fi avut intenții agresive. Necunoscutul, care rămăsese lângă șofer, vorbind bine limba italiană, cu un ușor accent străin, a remarcat tăios că Cecchi nu furnizase informații exacte.

⁵ Zonă situată în partea de sud a Romei.

Atașatul interveni și încercă să facă pace, repetând ceea ce spusese și cu alte ocazii, că trebuie lucrat cu răbdare și precizie. O nouă sarcină i-a fost dată lui Cecchi, privind informații de natură politică și industrială, sarcină pe care nu a dus-o la bun sfârșit, furnizând, pare-se, cum o făcuse și altădată, informații false.

Cu toate acestea Cecchi nu a avut parte decât de recompense ridicele, pe care le accepta numai pentru a menține poziția pe care și-o asumase și din care voia, afirma el, să demaște organizația de spionaj. În consecință, timp de câteva de luni, Cecchi și Valente au încercat să intre în contact cu serviciile de contraspionaj italian, dar nu au izbutit. Din această cauză, au procedat cu precauție, neștiind dacă destinatarul informațiilor (Verche) avea propriile contacte în importante organe ale statului și chiar în cadrul unui ziar de cu totul altă orientare, așa cum îi plăcea să afirme. În ceea ce privește afirmațiile capului organizației (Verche), considera avocatul inculpaților, este posibil să fi fost o simplă laudăroșenie, menită să îi împiedice pe cei pe care îi credea agenții săi să facă un dublu joc. În tot cazul, rămâne un fapt că Cecchi a considerat oportun să stabilească doritul contact cu serviciul de contraspionaj italian, folosind ca mijloc reprezentanța diplomatică a unei țări-aliat. Într-o primă instanță, s-a apropiat de atașatul de presă al Ambasadei britanice, dar fusese primit cu răceală, astfel că se abținu de la ideea sa. Prin urmare, tot împreună cu amicul Valente, Cecchi reușise să intre în contact cu un oficial aparținând Ambasadei Statelor Unite, cu care au avut câteva întrevederi, la finalul cărora, acest oficial se declară convins de buna lor credință și îi încurajă să joace dublu încă ceva timp, susținând că îi va pune în legătură cu organul italian competent. Cel mai probabil, ca rezultat al acestor întâlniri, Cecchi a fost invitat să se prezinte, în primele zile ale lunii mai, la sediul carabinierilor, unde acesta a mers senin, fără să se teamă de consecințe. Aici, a fost întâmpinat de un subofițer, care i-a cerut să mențină legătura cu atașatul cultural român, cap al organizației, astfel încât, la timpul potrivit, să prindă toți „peștii în plasă”. În schimb, trecură mai multe luni în care raporturile dintre Cecchi și „cap” au fost relaxate de plecarea în străinătate a atașatului român, până când, la 19 iulie, Cecchi a fost, în mod inexplicabil, arestat pentru acte de spionaj politic și militar.

Acesta, deci, este „adevărul” lui Aligi Cecchi, pe care amicul său, Valente, l-a confirmat în mare parte magistratului. În ceea ce privește al treilea învinuit, Eustelio Andreatini, cel care i-ar fi pus în legătură pe Cecchi și Valente cu diplomatul român, se pare că ar fi conceput despre chestiunea care l-a adus în închisoare o construcție considerată fantastică. După Andreatini, chestiunea spionajului ar fi fost o punere în scenă pentru a masca un scandal, care ar fi putut investiga foști miniștri și înalți funcționari ai unui important minister, care ar fi efectuat tranzacții profitabile în beneficiu propriu. O operațiune care nu a mers bine (se vorbea de un cec fără acoperire de 480 milioane lire) ar fi creat o situație precară pentru spionaj, care ar fi fost acoperită prin trimiterea la închisoare a lui Andreatini însuși! Asta și alte „revelații”, precum, de exemplu, pretinse

responsabilități de diferite naturi atribuite către 18 deputați socialisto-comuniști, ar fi conținute într-un memoriu, pe care el l-a scris în închisoare. Însă memorialul a sfârșit în mâinile judecătorului de instrucție Prospero Scardaccione, care s-a dus la Regina Coeli⁶ pentru a i-l prezenta lui Andreatini, iar acesta i-a confirmat în totalitate autenticitatea.

Ancheta nu se încheiase la momentul relatării jurnalistice întrucât trebuia să fie verificat memoriul lui Eustelio Andreatini (credibilitatea acestuia) și urmau a fi făcute investigații ulterioare din partea carabinierilor din serviciul de contraspionaj. Rămânea în așteptare, la 16 septembrie 1955, potrivit cotidianului „Il Messaggero”, punerea sub acuzare a diplomatului român Teodor Verche. Totuși există împotriva lui un debut de anchetă, în pofida imunității diplomatice, mărturie fiind includerea lui Verche în Registrul general al Procuraturii (Registro degli indagati), cu numărul 26180. Se pare că autoritățile române învățaseră din experiență și la momentul anchetei preliminare, Verche se găsea la București, deplasarea fiind făcută „din motive de sănătate”.

Jurnalul capitolin opinează că guvernul român luase o măsură de precauție și pentru că nu se dorea o reiterare a cazului Dobre, vroia să prevină solicitarea de declarare a lui Verche *persona non grata*, pe care cu siguranță Ministerul Italian de Externe ar fi pus-o în practică, așa cum s-a întâmplat pentru atașatul militar sovietic implicat în afacerea de spionaj, colonelul Boris Vasiliev Nikiton.

Aceste repere sunt oferite de ancheta jurnalistică din „Il Messaggero”, întemeiată pe relatări avocățești. Ca orice anchetă de asemenea factură, ea oferă date parțiale, probabil subiective, cu o aplecare spre aspecte confidentiale și aventuroase. Dar la momentul actual, la nivelul documentării de care dispunem, deși incomplete, probabil distorsionată, sunt datele cele mai închegate care ne stau la dispoziție. O precizare de natură arhivistică se impune și de această dată: documentele pe care le-am consultat la Ministerul Afacerilor Externe conțineau și o tăietură din ziarul împricinat, alte surse editate neexistând la ora actuală, pentru a putea verifica credibilitatea celor reținute de cotidianul roman. Nicio arhivă din România, din verificările noastre (e adevărat nu de dimensiuni exhaustive), nu a publicat vreun document din care să reiasă vreo aluzie la cazul Verche, nicio urmă despre acest personaj în sursele științifice publicate de CNSAS sau de alte institute și organisme științifice din țara noastră.

Există însă în arhiva MAE italian scrisori cu caracter secret, schimbate la nivel de miniștri, care ne îndreptățesc să credem în veridicitatea unora dintre afirmațiile conținute în jurnalul capitolin. Este vorba de o reacție aproape imediată, în succesiunea apariției articolului, pe care o are ministrul de Externe italian, Gaetano Martino⁷, și adresată la 19 septembrie 1955, ministrului Justiției

⁶ Celebră închisoare romană din cartierul Trastevere.

⁷ Gaetano Martino (1900-1967) a fost ministrul Învățământului în Italia (1954), apoi ministru de Externe în guvernul italian (1954-1957), ulterior fiind ales președinte al Parlamentului european (1962-1964) și rector al Universității La Sapienza din Roma (1966-1967).

din Italia, figură centrală a secolului trecut, Aldo Moro⁸. Potrivit ministrului de Externe italian, articolul publicat în „Il Messaggero” la 16 septembrie 1955 cu titlul „*Continuă anchetarea spionilor*” se referea la o anchetă în curs asupra activității unei organizații de spionaj avându-l drept lider pe un anume Eustelio Andreatini, dar făcea și aluzie la răspunderea Ambasadei sovietice și a celei iugoslave la Roma, precum și la răspunderea „personală și directă” a celor doi ambasadori. Demnitarul italian se lamenta: „*Cum era de altfel ușor așteptat, astfel de vești au atras reacții vehemente de protest din partea celor menționați ca fiind implicați; aș dori, de aceea, să îți adresez rugămintea cordială de a transmite instrucțiunile necesare, astfel încât cercetările să se desfășoare cu un maximum de discreție, pentru a evita ca presa să mai atribuie, în viitor, vinovăția reprezentanților altor state, chiar înainte de a fi posibilă culegerea de probe suficiente în vederea judecării.*” Conștient de zona extrem de sensibilă la care se făcea referire, demnitarul italian adăuga că: „*Oricum, îți voi rămâne profund îndatorat dacă mă vei ține la curent în mod constant și, în același timp, discret cu privire la desfășurarea cercetărilor și la gradul de încredere pe care îl putem asocia unor informații cum sunt și cele prezentate mai sus.*”

Răspunsul lui Aldo Moro s-a lăsat destul de așteptat. Este discutabilă așteptarea întrucât cei doi, fiind colegi de cabinet, puteau să trateze afacerea de spionaj în cadru rezervat, în interiorul ședinței de guvern sau cu ocazia reuniunilor

⁸ Aldo Moro (n. 23 septembrie 1916, – d. 9 mai 1978) a fost un important om politic italian și președinte al Partidului Democrația Creștină. A militat împreună cu Giulio Andreotti în cadrul Federației Universitare Catolice Italiene, al cărei președinte a devenit între anii 1939 și 1942. În 1945 a devenit președintele mișcării Movimento Laureati dell'Azione Cattolica și director al revistei „Studium”. Între 1943 și 1945 începe să se intereseze de politică, la început arătând un particular interes componentei de „dreapta” socialistă. Ulterior, însă, puternica sa credință catolică l-a îndreptat către mișcarea democreștină, în cadrul căreia arăta de la început tendința sa democratico-socială, aderând la componenta de „stânga” din cadrul Democrației Creștine.

În 1946 a fost vicepreședinte al Democrației Creștine și a fost ales în Adunanta Constitutivă, unde a făcut parte din comisia care se ocupă de formularea textului Constituției. Ales deputat al Parlamentului în cadrul alegerilor din 1948, a fost numit subsecretar în Ministerul de Externe al guvernului De Gasperi. Devine profesor de drept penal la Universitatea din Bari. În 1953 a fost reales în Camera Deputaților, a fost președintele grupului parlamentar democreștin. În 1955 a fost ministru al Grației și Justiției în guvernul Segni, iar în anul următor s-a numărat printre primii aleși în consiliul național al partidului în timpul celui de al VI-lea congres național al acestuia. Ministru al Instrucțiunii Publice, în următorii doi ani (guvernele Zoli și Fanfani) a introdus studiul educației civice în școli. În 1959 i s-a încredințat secretariatul partidului în timpul celui de al VII-lea congres național. În 1963 a obținut transferul la Universitatea din Roma, în calitate de titular al Catedrei de Drept și Procedură Penală la Facultatea de Științe Politice. Până în 1968 a fost președinte de consiliu creând o alianță cu Partidul Socialist Italian, cu Partidul Republican Italian și Partidul Social Democrat. Între anii 1970 și 1974 devine ministru de Externe, apoi din nou președinte al consiliului de miniștri până în 1976. În 1976 a fost ales președinte al Consiliului Național al partidului.

Moartea sa reprezintă momentul cel mai tragic petrecut în urma conflictelor politice ale anilor '70 în Italia, întrucât a fost răpit în 16 martie 1978 în drum spre Parlament unde urma să inaugureze noul guvern și ucis în 9 mai 1978 de către grupul terorist Brigăzile Roșii (Brigate Rosse).

Democrației Creștine. Aldo Moro a lăsat însă să treacă mai mult de o lună și jumătate până i-a dat răspunsul colegului de la Externe. Explicația poate fi substanțiată pe precauția lui Moro, având în vedere implicațiile chestiunii la nivelul mai multor țări, de la SUA la URSS. Scrisoarea lui Moro este interesantă și pentru că avem pentru prima dată, deși sintetice, reproduse principalele capete de acuzare și încadrarea lor juridică. Pe scurt, la 5 noiembrie 1955, ministrul Moro îl informează pe ministrul Martino că arestările în cazul Teodor Verche s-au făcut în baza unui denunț pe care „*Nucleul de Carabinieri ai Serviciilor Speciale, de pe lângă Ministerul Apărării, l-a prezentat în luna august în fața Procuraturii locale împotriva numiților Andreatini Eustelio, Valenti Romeo, Cecchi Aligi și Verche Teodor (cel din urmă, angajat al Ambasadei României la Roma), prin care erau acuzați de acte de conspirație politică (art. 305 C.P.p.p. și 3° cpv.) și de spionaj (art. 258 C.P.), primii trei fiind învinuiți că și-au procurat, cu scopul de a spiona, informații cu caracter militar, pe care ulterior le-ar fi transmis lui Verche, în schimbul unor recompense financiare*”. Totodată Moro își rezervă deci dreptul de a transmite informații mult mai precise doar după ce ancheta va fi încheiată. De asemenea, liderul creștin-democrat sublinia că există alte autorități care supervizează cazul: „*te asigur că am adus în atenția autorităților competente necesitatea absolută că ancheta în acest tip de cazuri trebuie să se desfășoare cu maximă discreție*”.

Timpul a avut însă răbdare cu Teodor Verche și peste un an și patru luni (la 24 martie 1957) o nouă comunicare cu caracter confidențial adresată de Moro lui Martino îl informează pe ministrul de Externe italian: „*Legat de interesul tău anterior ... privind urmărirea penală a organizației de spionaj avându-l drept lider pe Andreatini Eustelio, te informez că, prin sentința pronunțată în data de 13 februarie, judecătorul de instrucție al Tribunalului din Roma a demarat ancheta în procesul în chestiune, trimițându-i în judecată la «Curtea di Assise»⁹ pe numiții Andreatini, Cecchi Aligi și Valente Romeo pentru a răspunde la acuzațiile de spionaj militar în formă continuată, conform articolului 258, 01 Cod Penal, și*

⁹ Un tribunal special, funcțional în Italia, Franța, unele cantoane elvețiene, pentru a judeca cazurile foarte grave. Dăm aici câteva cazuri din legislația italiană care sunt de competența acestui tip de curte de judecată: „*i delitti per i quali la legge stabilisce la pena dell'ergastolo o della reclusione non inferiore nel massimo a ventiquattro anni, esclusi i delitti, comunque aggravati, di tentato omicidio, di rapina, di estorsione e di associazioni di tipo mafioso anche straniere, e i delitti, comunque aggravati; – i delitti consumati di omicidio del consenziente, istigazione o aiuto al suicidio, omicidio preterintenzionale; – ogni delitto doloso se dal fatto è derivata la morte di una o più persone; – i delitti previsti dalle leggi di attuazione della XII disposizione finale della Costituzione (ricostituzione del partito fascista), genocidio e nel titolo I del libro II del codice penale (delitti contro la personalità dello Stato), sempre che per tali delitti sia stabilita la pena della reclusione non inferiore nel massimo a dieci anni. – i delitti consumati o tentati di associazione per delinquere aggravata, riduzione o mantenimento in schiavitù o servitù, tratta di persone, acquisto o alienazione di schiavi, nonché i delitti con finalità di terrorismo sempre che per tali delitti sia stabilita la pena della reclusione non inferiore nel massimo a dieci anni.*”

conspirație politică, conform articolului 305 Cod Penal. Pârâțul Verche Teodor a fost achitat întrucât urmărirea penală nu a putut fi începută datorită imunității diplomatice.” Se poate constata așadar că Teodor Verche a fost în cele din urmă denunțat în fața autorităților italiene pentru spionaj militar și conspirație politică, două delikte foarte grave, care i-ar fi adus ani lungi de temniță. Ancheta destul de lungă a serviciilor de informații din Peninsula a stabilit și vinovăția destul de bine documentată a complicilor italieni, în pofida pozițiilor de apărare care fuseseră enunțate în paginile jurnalului capitolin. Dar achitarea lui Verche din considerente de imunitate diplomatică, neaplicarea unui decret de expulzare față de acesta, ca în cazul Dobre, arată că exista un nou curs al relațiilor româno-italiene, ceva, ceva mai destins și lipsit de suspiciuni și înșelătorii reciproce. Scrisorile din anul 1957 pe care le-am introdus în această cercetare sunt doar „rătăcite” în dosarul Verche pentru întregirea acestuia. Remarcăm însă, ca și o considerație generală, pentru modul în care funcționează gestiunea documentelor în arhiva curentă și apoi de depozit a MAE italian, că documentele nu sunt grupate într-un singur loc, ci, în funcție de direcția din minister solicitată, ele se pot găsi și în alte dosare care sunt corelate cu chestiunile în negociere. România a avut în anii 1948-1956 extrem de multe probleme cu Italia, iar direcțiile din minister au fost solicitate pe fiecare palier: politic, juridic, economic, tehnic sau protocolar.

Revenind însă la problema Teodor Verche, trebuie să remarcăm în toată dinamica acestui caz clasic de spionaj din epoca războiului rece că, spre deosebire de cazul Dumitru Dobre, actorii implicați au fost mult mai mulți, iar interesele naționale mult mai reprezentative. Între cazul Dobre și cazul Verche au existat o puternică accelerare a dihotomiei dintre cele două blocuri ideologice, dar și o rafinare rapidă, accentuată și radicală a muncii de spionaj și contraspionaj¹⁰. Implicarea în povestea atașatului român de presă a unui funcționar al Ambasadei SUA la Roma, potrivit relatării din „Il Messaggero”, oglindește fără putință de tăgadă faptul că activitatea de intelligence a americanilor deja activa puternic în capitala Italiei, iar un caz ca al lui Verche a fost probabil descoperit și cu *know-how* de la CIA. Nu spunem acest lucru întâmplător. Tot ceea ce se întâmplă la Roma în materie de spionaj sovietic și filosovietic (cu referire la România) între 1951-1955 trece fără îndoială prin filtrul reprezentat de controversatul James Jesus Angleton. Angleton (9 decembrie 1917 – 12 mai 1987), numit și *the Kingfisher*, a fost cel mai celebru șef al contraspionajului american în perioada războiului rece¹¹. Se spune

¹⁰ Pentru un cadru istoric mai larg referitor la legătura strânsă dintre deciziile URSS și alinierea aliaților filosovietici, a se vedea mai recent Laurențiu-Cristian Dumitru, *România și Tratatul de la Varșovia 1955-1968. Obediență și nesupunere*, București, Edit. Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2009, și Cezar Stanciu, *Devotați Kremlinului. Alinierea politicii externe românești la cea sovietică în anii '50*, Târgoviște, Edit. Cetatea de Scaun, 2009.

¹¹ Pentru Angleton a se vedea Peter Weiner, *Legacy of Ashes: The History of the CIA*, New York, Doubleday, 2007; Tom Mangold, *Cold Warrior: James Jesus Angleton: The CIA's Master Spy Hunter*. New York: Simon and Schuster, 1991.

chiar că, dacă generalul William Joseph Donovan a fost „tatăl” CIA, Angleton a fost „mama” spionajului nord-american. Cunoscutul istoric al serviciilor secrete italiene Gianni Cipriani confirmă că „*i servizi militari erano organizzati con maggiore scientificità e seguivano i piani operativi USA*”¹². James Jesus Angleton și-a petrecut o bună parte a tinereții în Italia, tatăl său fiind șeful filialei italiene a National Cash Register Company. Învăță limba italiană și se atașează de Italia, lucru necesar în viitoarea activitate în serviciul SUA. Revenit în SUA, face studii la Harvard și Yale, după care între anii 1941-1943 este activ la Londra în cadrul Secret Intelligence Service. În anul 1943 devine agent operativ al alianței antinaziste la Roma, unde intră în contact pozitiv și colaborare cu Serviciul Italian de Informații Militare. Angleton a fost una dintre figurile de marcă ale spionajului american care a negociat cu Mafia siciliană sprijinul constant dat trupelor aliate și a fost în permanent contact cu ierarhia catolică locală și centrală. Tot lui Angleton i se atribuie, în anul 1946, înarmarea la Roma a unor grupuri de foști fasciști, cu scopul de a preveni o revoltă a comuniștilor italieni după răsturnarea pașnică a monarhiei de Savoia. În anul 1947 Angleton revine la Washington, unde părăsește spionajul militar cu gradul de maior și intră în serviciul CIA. După doi ani este trimis din nou la Roma pentru a stabili operațiunile CIA în această țară și, folosind vechile contacte și resurse, ajută la formarea unor noi specialiști italieni în contraspionaj, dar și reactivează vechi membri fasciști ai *intelligence*-ului italian. De asemenea, reîntărește legăturile cu Mafia pentru a cunoaște capilar evoluțiile subterane ale lumii interlope italiene, tentată probabil și de banii sovieticilor. Se estimează însă că, pe lângă contraspionajul armă împotriva sovieticilor și aliaților acestora, Angleton a avut și o misiune de spionaj la adresa statului italian, fiind interesat mai cu seamă de programul nuclear italian. După 1951 revine la Washington, devenind șeful din CIA responsabil de contactele cu serviciile secrete engleze, italiene, israeliene și germane, precum și cu misiunile de infiltrare în URSS. În sfârșit, în 1954 este numit șef al contraspionajului intern al CIA.

Noi înclinăm să credem că afacerile de spionaj din Italia ce au avut ca implicați spioni sau pseudospioni români au beneficiat de atenția lui Angleton și a colaboratorilor săi. Numai așa ne putem explica ecartul de timp foarte mare dintre scrisoarea lui Gaetano Martino relativă la cazul Verche și răspunsul lui Aldo Moro. Există o suspiciune, pe care doar o consemnăm, sub beneficiu de inventar, cum că Angleton ar fi reușit la un moment dat să colaboreze extrem de eficient cu Giovanni Battista Montini, asesorul pentru afaceri generale al Sfântului Scaun în timpul papei Pius al XII-lea, care va deveni viitorul papă Paul al VI-lea. Având în vedere prietenia extrem de solidă dintre Montini și Aldo Moro, prietenie care i-a

¹² Gianni Cipriani, *Lo stato invisibile. Storia dello spionaggio in Italia dal dopoguerra a oggi*, Sperling&Kupfer, 2002. Prezentare <http://www.radioradicale.it/scheda/182830/servizi-presentazione-libro-di-gianni-cipriani-storia-dello-spionaggio-in-italia>

unit până la moartea amândurora în 1978, putem spera că peste ani și ani arhivele ne vor rezerva poate unele documente care vor confirma sau infirma aceste legături, raporturi, relații.

Aminteam de colaboratorii lui Angleton: tot la Roma a rezidat între 1950 și 1959 William Egon Colby (1920-1926), sub acoperirea de diplomat al Departamentului de Stat, cu mandat de observare a evoluției cercurilor comuniste italiene. Între 1973-1976 Colby a fost directorul CIA, fiind înlocuit de George Bush senior.

Cu siguranță că deschiderea arhivelor italiene în anii ce vor veni va testimonia noi și noi cazuri de spionaj românesc în „Cizmă”, cazul Verche fiind doar unul de debut, serviciile de spionaj românesc, italian și nord-american rafinându-și tot mai mult metodele de acțiune și contrareacțiune.

ANEXE DOCUMENTARE¹³

1

23 iulie 1955

Informare/NOTĂ

Obiectul informării: Reținerea lui Andreatini Eustelio Massimo, Valente Romeo și Cecchi Aligi pentru fapte de spionaj.

Urmare a unor investigații de lungă durată desfășurate de organele C.S. au fost reținuți următorii cetățeni italieni:

- Andreatini Eustelio Massimo, fiul lui Antonio și al lui Benedetta Manzin, născut la Pela pe 31.07.1928, celibatar, ziarist, rezident la Roma
 - Valente Romeo, fiul lui Michele și al lui Ines Barbetti, născut la Udine pe 20.12.1925, celibatar, fotoreporter, rezident la Roma.
 - Cecchi Aligi, fiul lui Elio și al lui Domenica Bausi, născut la Florența pe 07.06.19, căsătorit, fotoreporter, rezident la Roma.
- Numiții, deja condamnați pentru infracțiuni mărunte, au recunoscut în procesul-verbal că:
- fiind participanți la săvârșirea infracțiunii, au furnizat informații cu caracter militar atașatului de presă român, Teodor Verche, despre diverse localități italiene de importanță militară.
 - Au primit de la Verche în repetate rânduri foloase materiale de natură financiară.
 - Au întreținut raporturi de „natură jurnalistică” cu două persoane de origine iugoslavă deja acreditate în corpul diplomatic iugoslav din Italia

Cei trei au fost reținuți în data de 20 iulie și sunt la dispoziția autorităților judiciare obișnuite, în atenția cărora au fost deja trimise actele preliminară de denunț.

2

Ministerul Afacerilor Externe

SECRET

Telespresso N. Secretariatul Politic nr. 702

Către Consulatul Italian din București

Ref: Italieni în închisorile românești

Raport întocmit de Domnia Voastră nr. 1074/617 din 27 august a.c.

După cum este cunoscut Domniei Voastre, în data de 2 august anul curent a fost înmănat acestui ministru român un memoriu prin care îi era solicitată intervenția sa pe lângă Ministerul Afacerilor Externe român pentru obținerea eliberării de îndată a conaționalilor Bellemo, Olivotto, Franzolini și D'Ecclesis.

Ministrul Olteanu, în schimbul promisiunii că se va interesa legat de această situație, a cerut ca: a) din momentul în care conaționalii noștri ar fi fost eliberați să se abțină de la a

¹³ Documentele aici publicate sunt păstrate la Ministerul Afacerilor Externe al Italiei, în Arhiva Istoric-Diplomatică din cadrul Unității de analiză, programare și documentare istorico-diplomatică cu următoarele repere: anul 1955, Affari Politici 1950-1957, Romania 1955, busta nr. 1284, anul 1956, Affari Politici 1950-1957, Romania 1956, busta nr. 1339.

oferi orice fel de declarații sau interviuri privind perioada petrecută în închisoare și b) procesele de spionaj împotriva cetățenilor italieni Ardeatini, Valente și Cecchi și în care sunt implicați românii Măgura, Dobre și, în ultimul rând, Verche, să se desfășoare cu ușile închise.

Legat de punctul a) conaționalii eliberați în ultima vreme (Pintori – ca urmare a schimbului cunoscut, Franzolini – ca urmare a ispășirii pedepsei și Olivotto), fiind avertizați la momentul oportun nu au exprimat declarații de acest fel nici în public și nici în privat, în timp ce, cu privire la punctul b) au fost date asigurări din partea Ministerului de Justiție privind faptul că procesul se va desfășura așa cum au solicitat autoritățile române.

Urmare a decesului lui Bellemo petrecut în închisoare, rămâne la acest moment deținut în Penitenciarul din Pitești conaționalul nostru Luigi D'Ecclesis, condamnat la 10 ani de închisoare pentru fapte aparent legate inerent de poziția pe care o ocupă în Administrația Română.

Legat de pașii efectuați la rândul său de către Consulat, acest Minister îi va fi recunoscător Domniei Voastre dacă va dori să se intereseze încă o dată pe lângă autoritățile competente pentru a fi examinată posibilitatea de a grația restul de pedeapsă rămasă pentru D'Ecclesis și eventual pentru emiterea certificatului de deces al lui Bellemo.

Ss indescifrabil

3

Copie

Secretariatul politic 1378

Roma, 19 septembrie 1955

Dragă Moro,

Doresc să-ți atrag atenția asupra articolului publicat în „Il Messaggero” din 16 septembrie cu titlul „Continuă anchetarea spionilor”, în care autorul, referindu-se la ancheta în curs asupra activității unei organizații de spionaj avându-l drept lider pe un anume Eustelio Andreatini, face aluzie la răspunderea Ambasadei sovietice și a celei iugoslave la Roma, precum și la răspunderea „personală și directă” a celor doi ambasadori.

Cum era de altfel ușor de așteptat, astfel de vești au atras reacții vehemente de protest din partea celor menționați ca fiind implicați; așa dori, de aceea, să îți adresez rugămintea cordială de a transmite instrucțiunile necesare, astfel încât cercetările să se desfășoare cu un maximum de discreție, pentru a evita ca presa să mai atribuie, în viitor, vinovăția reprezentanților altor state, chiar înainte de a fi posibilă culegerea de probe suficiente în vederea judecării.

Oricum, îți voi rămâne profund îndatorat dacă mă vei ține la curent în mod constant și, în același timp, discret cu privire la desfășurarea cercetărilor și la gradul de încredere pe care îl putem asocia unor informații cum sunt și cele prezentate mai sus.

În așteptarea noutăților din partea ta, îmi face plăcere să îți transmit cele mai cordiale salutări.

Semnat: Martino

Excelenței Sale

Onorabilului Profesor Aldo Moro

Ministrul Justiției

ROMA

4

Ministerul Grației și Justiției
Nr.245/Confidențial
Dragă Martino,

5 Noiembrie 1955

În legătură cu scrisoarea ta din data de 19 septembrie, prin care îmi atrăgeai atenția asupra corespondenței publicate de ziarul „Il Messaggero” în data de 16 a aceleiași luni, cu titlul „Continuă anchetarea spionilor”, îți transmit că faptele la care face referire corespondența menționată își găsesc răspunsul într-un denunț pe care Nucleul de Carabinieri ai Serviciilor Speciale, de pe lângă Ministerul Apărării, l-a prezentat în luna august în fața Procuraturii locale împotriva numiților Andreatini Eustelio, Valenti Romeo, Cecchi Aligi și Verche Teodoro (cel din urmă, angajat al Ambasadei României la Roma), prin care erau acuzați de acte de conspirație politică (art. 305 C.P.p.p. și 3° cpv.) și de spionaj (art. 258 C.P.), primii trei fiind învinuiți că și-au procurat, cu scopul de a spiona, informații cu caracter militar, pe care ulterior le-ar fi transmis lui Verche, în schimbul unor recompense financiare.

Pentru aceste fapte este în derulare ancheta formală desfășurată de autoritățile judiciare competente.

Îmi rezerv deci dreptul de a-ți transmite informații mult mai precise de îndată ce ancheta va fi încheiată.

Între timp, vreau să te asigur că am adus în atenția autorităților competente necesitatea absolută că ancheta în acest tip de cazuri trebuie să se desfășoare cu maximă discreție.

Cele mai cordiale salutări,

Semnat Aldo Moro

Excelenței Sale
Onorabilului Profesor Gaetano Martino
Ministerul Afacerilor Externe

5

Ministerul Grației și Justiției
Nr. 245/ confidențial

Roma, 12 martie 1957

Dragă Martino,

Legat de interesul tău anterior și ca urmare a ceea ce ți-am comunicat prin intermediul documentului din 28 iunie u.s. privind urmărirea penală a organizației de spionaj avându-l drept lider pe Andreatini Eustelio, te informez că, prin sentința pronunțată în data de 13 februarie anul trecut, judecătorul de instrucție al Tribunalului din Roma a demarat ancheta în procesul în chestiune, trimițându-i în judecată la Curtea din Assisi pe numiții Andreatini, Cecchi Aligi și Valente Romeo pentru a răspunde la acuzațiile de spionaj militar în formă continuată, conform articolului 258, 01 Cod Penal, și conspirație politică, conform articolului 305 Cod Penal. Pârâțul Warche (Verche) Teodor a fost achitat întrucât urmărirea penală nu a putut fi începută datorită imunității diplomatice.

Cele mai cordiale salutări.

Semnat Moro

Către Excelența Sa,
Onorabilul Profesor Gaetano Martino
Ministrul Afacerilor Externe
Roma

Ministerul Afacerilor Externe

Rezervat

Înregistrat la 21 martie 1957

ÎN ATENȚIA SECRETARIATULUI GENERAL

ÎN ATENȚIA DIRECȚIEI GENERALE DE AFACERI POLITICE

Pentru urmărirea în continuare a cazului se transmite copia unei scrisori pe care Ministrul Justiției, Onorabilul Moro, a trimis-o Onoratului Ministru, prin care informează că prin sentința pronunțată în data de 13.02.1957, judecătorul de instrucție de la tribunalul din Roma a definitivat instrumentarea și a demarat ancheta în procesul legat de organizația de spionaj condusă de Andreatini Eustelio.

Roma, 18 Martie 1957